

१. शब्द रचना - शब्द रचना म्हणजे अक्षरांपासून शब्द तयार करणे.

उदाहरणे:

- पुस्तक
- फळ
- घर
- शाळा
- पाणी

२. वाक्य रचना - वाक्य रचना म्हणजे शब्दांची योग्य प्रकारे रचना करून अर्थपूर्ण वाक्य तयार करणे.

उदाहरणे:

- मी शाळेत जातो.
- आई स्वयंपाक करते.
- राम खेळायला गेला.
- ती पुस्तक वाचते.
- आम्ही पाणी पितो.

३. समास - समास म्हणजे दोन किंवा अधिक शब्द एकत्र करून एक नवीन शब्द तयार करणे.

प्रकार:

- तत्पुरुष समास: दोन शब्दांमध्ये संबंध असतो.
 - उदाहरणे: जलपरी, मातृभूमी, सूर्यकिरण, गंगा नदी, शीतलपेय
- द्वंद्व समास: दोन किंवा अधिक शब्द एकत्र होऊन एकत्र अर्थ देतात.

- उदाहराणे: रात्रंदिवस, माता-पिता, गुरु-शिष्य, सुख-दुःख, हरी-ओम
- बहुव्रीहि समास: दोन शब्द एकत्र येऊन तिसऱ्या गोष्टीचा अर्थ देतात.

- उदाहराणे: दशमुख, चतुरंग, नवरत्न, त्रिनेत्र, त्रिशूल
- कर्मधारय समास: विशेषण आणि विशेष्य एकत्र येतात.
- उदाहराणे: नीलकमळ, रक्तपुष्प, कर्णधार, सर्पदंश, कमलनेत्र

४. विभक्ती - विभक्ती म्हणजे नाम किंवा सर्वनामाच्या शेवटच्या बदललेल्या रूपांना विभक्ती म्हणतात.

प्रकार:

- प्रथमा: (कोण?)
- उदाहरणे: राम, मीरा, पुस्तक, शाळा, माळ
- द्वितीया: (कोणाला?)
- उदाहरणे: रामाला, मीराला, पुस्तकाला, शाळेला, माळेला
- तृतीया: (कोणाबरोबर?)
- उदाहरणे: रामाबरोबर, मीराबरोबर, पुस्तकाबरोबर, शाळेबरोबर, माळेबरोबर
- चतुर्थी: (कोणाकडून?)
- उदाहरणे: रामाकडून, मीराकडून, पुस्तकाकडून, शाळेकडून, माळेकडून
- पंचमी: (कोणापासून?)
- उदाहरणे: रामापासून, मीरापासून, पुस्तकापासून, शाळेपासून, माळेपासून

५. क्रियापद - क्रियापद म्हणजे क्रिया सांगणारे शब्द.

उदाहरणे:

- तो खेळतो.
- ती वाचते.
- आम्ही जातो.
- मी लिहितो.
- ते खातात.

६. सर्वनाम - सर्वनाम म्हणजे नावाऐवजी वापरले जाणारे शब्द.

प्रकार:

- पुरुषवाचक सर्वनाम: (कोण?)
 - उदाहरणे: मी, तू, तो, ती, आम्ही
- प्रश्नवाचक सर्वनाम: (कोण? काय?)
 - उदाहरणे: कोण, काय, कुठे, किती, कसे
- निश्चयवाचक सर्वनाम: (नक्की)
 - उदाहरणे: हा, हे, तो, ती, ते

७. विशेषण - विशेषण म्हणजे नामाचे गुणधर्म सांगणारे शब्द.

उदाहरणे:

- सुंदर फुल
- मोठे घर
- गोड पाणी
- लांब रस्ता
- काळा घोडा

८. अव्यय - अव्यय म्हणजे जे शब्द बदलत नाहीत, ते अव्यय.

प्रकार:

- काळवाचक अव्यय: (कधी?)
 - उदाहरणे: आज, उद्या, काल, आता, लगेच
- स्थानवाचक अव्यय: (कुठे?)
 - उदाहरणे: येथे, तिथे, वर, खाली, मध्ये
- प्रकारवाचक अव्यय: (कसा?)
 - उदाहरणे: हळू, जोरात, नीट, पटापट, आरामात
- संबंधवाचक अव्यय: (कोणते?)
 - उदाहरणे: म्हणून, कारण, त्यामुळे, म्हणूनच, तरीही
- निश्चयवाचक अव्यय: (नक्की)
 - उदाहरणे: होय, नाही, कदाचित, नक्कीच, अवश्य

९. वाक्य प्रकार - वाक्य प्रकार म्हणजे वाक्यांचे विविध प्रकार.

प्रकार:

- सरळ वाक्य: साधे वाक्य.
 - उदाहरणे: राम शाळेत जातो.
- संयुक्त वाक्य: दोन किंवा अधिक सरळ वाक्ये एकत्र.
 - उदाहरणे: राम शाळेत जातो आणि घरी परततो.
- मिश्र वाक्य: मुख्य वाक्य आणि गौण वाक्य एकत्र.
 - उदाहरणे: राम शाळेत जातो, कारण त्याला शिकायला आवडते.